

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΓΡΑΠΤΗ ΩΡΙΑΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΠΟ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ (ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ: ΙΛΙΑΔΑ) Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο: Ραψωδία Α, στίχοι: 189-250

Τα λόγια τούτα επλήγωσαν τα σπλάχνα του Αχιλλέως
κι έστρεψε δύο στοχασμούς μες στα δασιά του στήθη· 190
ή θε να σύρει απ' το πλευρό το ακονισμένο ξίφος
και αφού σκορπίσει όλους εκεί, να σφάζει τον Ατρείδην,
ή να σιγάσει την οργήν κρατώντας την ψυχήν του·
κι αυτά ως διαλογίζονταν στον νουν και από την θήκην
το μέγα ξίφος έσερνε, κατέβηκε ουρανόθεν 195
η Αθηνά, την έστειλεν η Ήρα η λευκοχέρα,
που αγαπούσε ολόψυχα παρόμοια και τους δύο·
του εστήθη οπίσω κι έπιασε τα ολόξανθα μαλλιά του,
σ' εκείνον μόνον φανερή και αθώρητη στους άλλους.
Ξιπάσθη αυτός, εστράφηκε κι εγνώρισεν αμέσως 200
την Αθηνά που φοβερήν στα μάτια λάμπειν είχε·
και ομίλησε προς την θεάν με λόγια φτερωμένα:
«Τ' ήλθες και συ, ω του Διός του αγιδοφόρου κόρη;
Του Ατρείδη Αγαμέμνονος να ιδείς την αδικίαν;
Αλλά σου λέγω καθαρά και πίστευσε· με τούτες 205
τες έπαρσές του γρήγορα θα χάσει την ζωήν του».
Και η γλαυκόφθαλμη θεά σ' εκείνον απεκρίθη:
«Κατέβηξ' απ' τον ουρανόν να παύσω την οργήν σου,
εάν μ' ακούσεις· μ' έστειλεν η Ήρα η λευκοχέρα,
που ολόψυχα σας αγαπά παρόμοια και τους δύο· 210
έλα, την μάχην άφησε, το ξίφος σου μη σύρεις,
μόνον με λόγια τ' όνειδος που αυτός θα πάθει ειπέ του.
Ότι να γίνει θέλ' ιδείς αυτό που σου προλέγω·
τρίδιπλα δώρ' ατίμητα θα λάβεις μιαν ημέρα
γι' αυτήν την ύβριν· τώρα συ κρατήσου και άκουσέ μας». 215
Κι ο φτεροπόδης προς αυτήν Πηλείδης αποκρίθη:
«Πρέπει, ω θεά, των δύο σας να σεβασθώ τον λόγον,
αν κι είν' η οργή μου φοβερή· και όμως αυτό συμφέρει,
όπου υπακούει στους θεούς κι αυτοί τον εισακούουν».
Είπε και από την αργυρήν λαβήν με το βαρύ του 220
χέρι στην θήκην άμπωσε πάλι το μέγα ξίφος
πειθόμενος στην Αθηνά· κι εκείνη πάλι ανέβη
στον Όλυμπον μες στους θεούς, στα δώματα του Δία.
Με βαρείς λόγους έπειτα και πάλιν ο Πηλείδης
προς τον Ατρείδη εστράφηκεν, ουδ' έπαυε η χολή του: 225
«Ω μέθυσε, σκυλόματε, και με καρδιάν ελάφου!

μήτε ποτέ με τον λαόν ν' αρματοθείς για μάχην,
μήτε εις καρτέρι να οδηγείς τους πρώτους πολεμάρχους
ετόλμησες· σου φαίνονται τρόμος θανάτου εκείνα· 230
καλύτερα στο στράτευμα των Αχαιών σ' αρέσει
όποιος σ' εσένα αντιλογά, να του αφαιρείς τα δώρα·
τώοντι αχρείους κυβερνάς, λαοφάγε βασιλέα!

αλλιώς αυτό το αδίκημα θα ήταν το ύστερό σου·
αλλ' έναν λόγον θα σου ειπώ, και ομόνω μέγαν όρζον· 235
ναι, μα το σκήπτρο τούτ' οπου κλαδί δεν βγάξ' ή φύλλα,
καθώς αφήκε τον κορμόν στα όρη εκεί που εκόπη,
και δεν θ' αναχλωράνει, αφού τα φύλλα και το φλούδι
γύρω του ελέπισε ο χαλκός, και το φορούν στο χέρι
οι δικαιοκρίτες Αχαιοί τους νόμους να φυλάγουν,
όπως τους έδωκεν ο Ζευς, και θα 'ναι μέγας όρκος· 240
θ' αποζητήσουν οι Αχαιοί μια μέρα τον Πηλείδη
όλοι και συ περιύλπος την δύναμιν δεν θα 'χεις
να τους βοηθείς, όταν πολλούς θα στρώσει χάμω η λόγχη
του ανθρωποφόνου Έκτορος και σε θα τρώγει ο πόνος,
που αφήφησες των Αχαιών τον πρώτον πολεμάρχον». 245
Είπε και χάμω επέταξε το χρυσοκαρφωμένο
σκήπτρο και πάλι εκάθισε· και από το άλλο μέρος
του Ατρείδη έβραζε η χολή· τότε εσηκώθη ο Νέστωρ,
σ' γλυκολόγος, λιγυρός ομιλητής της Πύλου
που ωσάν το μέλι η λαλιά του εκύλ' από τα χείλη· 250

Ερωτήσεις

1. Πώς εμφανίζεται η θεά Αθηνά στον Αχιλλέα, ποιος είναι ο στόχος της και με ποια επιχειρήματα προσπαθεί να τον επιτύχει; (3 Μονάδες)

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

2. Για ποιους λόγους ο Αχιλλέας υπακούει στην θεά Αθηνά; (3 Μονάδες)

3. Ποιες κατηγορίες κατά του Αγαμέμνονα εξαπολύει ο Αχιλλέας και με ποιο τρόπο τονίζει την απόφασή του να αποχωρήσει από τη μάχη; (3 Μονάδες)

4. Να συμπληρώσετε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις κατάλληλες λέξεις. (3 Μονάδες)

- Ο _____ θα προκαλέσει πολλούς θανάτους Αχαιών, όσο θα λείπει ο Αχιλλέας από το πεδίο της μάχης.
- Η θεά Αθηνά εμφανίστηκε στον Αχιλλέα ύστερα από παρότρυνση της θεάς _____.
- Με βάση την περιγραφή του Ομήρου ο Αχιλλέας είχε _____ μαλλιά.
- Μόλις τελείωσε ο Αχιλλέας τον λόγο του, πέταξε στο έδαφος το _____ που κρατούσε.
- Ο Νέστορας ήταν ο βασιλιάς της _____.

5. Να σημειώσετε αν είναι σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ) οι παρακάτω προτάσεις. (2 Μονάδες)

- Ο Αχιλλέας είχε αποφασίσει να μην σκοτώσει τον Αγαμέμνονα, τη στιγμή που εμφανίστηκε η Αθηνά.
- Η Αθηνά, όταν κατέβηκε από τον Όλυμπο, αρχικά στάθηκε πίσω από τον Αχιλλέα.
- Ο Αχιλλέας στον τελικό λόγο του κατηγορεί εμμέσως τον στρατό των Αχαιών ότι δεν αντιδρά στις αδικίες του Αγαμέμνονα.
- Ο Όμηρος παρομοιάζει την ομιλία του Νέστορα με τη φωνή ενός αηδονιού.

6. Να αντιστοιχίσετε τα κομμάτια κειμένου της στήλης Α΄ με τα σωστά στοιχεία της στήλης Β΄. (2 Μονάδες)

	Α΄
1	«...τρίδιπλα δώρ' ατίμητα θα λάβεις μίαν ημέρα γι' αυτήν την ύβριν»
2	«...ναι, μα το σκήπτρο τούτ' όπου κλαδί δεν βγάζει ή φύλλα... και δεν θ' αναχλωράνει...»
3	«...κι έστρεψε δύο στοχασμούς μες στα δασιά του στήθι...»
4	«...και από το άλλο μέρος του Ατρείδη έβραζε η χολή»
5	«...που ωσάν το μέλι η λαλιά του εκύλ' από τα χείλη»

	Β΄
A	σχήμα του αδυνάτου
B	μεταφορά
Γ	προοικονομία
Δ	παρομοίωση
E	εσωτερικό δίλημμα

1	2	3	4	5

ΟΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ – Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

7. Να αντιστοιχίστε τα τυπικά επίθετα της στήλης Α΄ με τα σωστά πρόσωπα της στήλης Β΄. (2 Μονάδες)

	Α΄
1	φτερόποδος
2	γλαυκόφθαλμη
3	αιγιδοφόρος
4	λευκοχέρα
5	ανθρωποφόνος

	Β΄
Α	Αθηνά
Β	Έκτωρ
Γ	Ήρα
Δ	Ζευς
Ε	Πηλείδης

1	2	3	4	5

8. Να εξηγήσετε τι σημαίνουν οι παρακάτω υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου, γράφοντας μία συνώνυμη.

(2 Μονάδες)

«...με τούτες τες έπαρσές του γρήγορα θα χάσει τη ζωή του»: _____

«...με το βαρύ του χέρι στην θήκη άμπωσε πάλι το μέγα ξίφος...»: _____

«...αλλιώς αυτό το αδίκημα θα ήταν το ύστερό σου»: _____

«...αψήφησες των Αχαιών τον πρώτον πολεμάρχον»: _____